

Nr 267.

Av herr **Lindhagen**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 3—6 §§ lagen den 18 juni 1925 (nr 219) angående förbud i vissa fall för bolag, förening och stiftelse att förvärva fast egendom.*

I proposition nr 233 föreslås två ändringar i lagen den 18 juni 1925 med förbud i vissa fall för bolag m. fl., att förvärva fast egendom. En ändring synes vara betingad av propositionen 232 om revision av 19 kap. 3 § i lagen den 18 juni 1926 om delning av jord å landet. Den andra ändringen förefaller syfta till att i någon mån stimulera skogsbolagen till någon frivillig utstyckning slumpvis här och var av arrendjordbruk med tillräckliga ägor till självförsörjning.

Förslaget är enligt min förmodan i sin förra del ganska äventyrligt och i den senare delen praktiskt förmodligen föga effektivt. Propositionen slutligen ger en erinran om att vid en företagen revision av denna författning vida viktigare förändringar bort göra sig påminna. Riksdagsman Gabrielssons interpellation i första kammaren den 1 april 1937 var en tidsenlig påminnelse om en av de främsta luckorna i systemet för jordbrukets skyddande och i sammanhang därmed även mot skogsskövling.

*

Norrlandslagstiftningens revolution var ett verk av målsmännen för de liberala småbönderna, som fylkade Norrlands- och Dalabänkarna i andra kammaren. De stöddes i kammaren av stadsradikaler, nya lantmannapartiet ävensom av den patriarkaliska, numera bortsofade konservatismen i första kammaren, och här och var bland då ännu patriarkaliskt lagda toppar i vederbörande ämbetsverk. Motionen i andra kammaren¹ undertecknades i syftet även av representanter för det mellersta och södra riket, nämligen E. Åkerlund, patriarkalisk godsägare i Uppland, Hjalmar Branting, socialdemokrat, I. G. H. Fredholm, frejdad stockholmsliberal, Iwar Månsson, nya lantmannapartiets ordförande, samt L. Gust. Bromée, radikalliberal representant från Skåne.

Den patriarkaliskt konservativa boströmska ministären stödde saken med berömvärd redobogenhet. Den nitälskade därför också att sätta in i norrlandskommittén personer, som ville någonting självständigt och ville det effektivt. Detta gällde både kommitténs utvalda majoritet på åtta personer, som hade regeringens hjärta med sig, och dess tremannaminoritet, som enligt regeringens rättvisa uppfattning borde representativt företräda den industriella övermakten, som borde återföras till sina behöriga gränser.

Norrlandslagarna kommo sedan till delvis genom sammanjämkningar mel-

¹ Återges som bilaga till reservationen i Andra lagutskottets utlåtande nr 24 år 1937.

lan kamrarna och med uppskjutande av angelägenheter, som ej hunno komma till tals i trängseln av angelägenheter.

Sedan gällde det verkets fulländning och dess utsträckning även till det övriga Sverige, vartill undertecknad följdriktigt även måste taga initiativ. Jordundersökningen kom till stånd under den liberala regeringens egid, och justitieminister Sandström kallade 1912 undertecknad för att rådgöra om riktlinjerna. Kommittén bestod först endast av två och sedan av tre personer med undertecknad som ordförande. Kommittén medhann ej mer än undersökning och förslag om Värmland. Hammarskjöldska regeringen återkallade uppdraget i fortsättningen för att, såsom det sades, även med detta lilla bidrag spara pengar till sin härordning. Förslagen om Värmland framlades emellertid av samma regering år 1917 för riksdagen och blevo i viktiga huvuddelar däribland förbudslagens utsträckning till landskapet godtagna.

År 1919 tillsattes jordkommissionen med åtta ledamöter av den då sittande liberala regeringen med insprängda representanter även för socialdemokraterna. Programmet var upptagande av den sociala jordfrågans lagvägar för hela riket. Justitieminister Lövgren tillkallade undertecknad för att i hans och statsrådet Undéns närvaro lägga råd om programmet. Lövgren utfärdade sedan en effektiv och rakryggad instruktion.

Den ursprungliga förbudslagen av 1906 medgav undantag enligt 3 § för tomt m. fl. lägenheter. Utan koncession fick bolag jämväl förvärva fastighet av bolag samt dessutom skogsmark, som ej är att hänföra till stödskog. Dessa senare bestämmelser voro resultat av en kompromiss mellan olika meningar. En provisorisk lag, som år 1920 antogs för norrländska förbudslagens utsträckning till mellersta och södra Sverige, innehöll ej det sistnämnda medgivandet. Jordkommissionen framlade därefter i sitt första betänkande den 15 december 1921 ett förslag till lag om rätt att förvärva och besitta fast egendom. Detta förslag upphävde tidigare lagar uti ämnet. Det omfattade bestämmelser både om utlänningars, svenska juridiska personers och svenska medborgares rätt samt bestämmelser om bulvanförhållanden.

Jordkommissionen ansåg, att bolagsförvärv av jordbruksfastighet ej bör få fortgå annat än i undantag. Frånsett det kategoriska medgivandet i 3 § skulle jämlikt 7 § vid prövning av ansökan om förvärv av lantegendom av annat slag gälla, »att tillstånd icke må beviljas med mindre särskilda omständigheter därtill föranleda». Detta var blott ett förtydligande av motsvarande bestämmelse i norrlandslagen.

Rätten för bolag att utan koncession förvärva bolagsfastighet och likaså att förvärva skogsmark, som ej var att hänföra till stödskog, borttogs sålunda av jordkommissionen. Således *två betydelsefulla skärpningar* i norrlandslagen.

Därtill kom en tredje betydelsefull skärpning. Enligt 12—19 §§ (kap. 2) skulle under lagen även inbegripas *skogsspekulanter*. I de norrländska arrende- och vanhävdslagarna voro utom bolag även skogsspekulanterna inbegripa. Formuleringen lyder nu med någon jämkning »eller ock av enskild

person, vilken icke är mantalsskriven å fastigheten eller å fastighet, som är i sambruk med densamma och uppenbarligen besitter fastigheten huvudsakligen i ändamål att därav bereda sig inkomst annorledes än genom jordbruket». Jordkommissionen sökte kunna förekomma dylika köp redan från början med följd av vägrad lagfart. Här mötte ej någon svårighet vid förbud för bolag. Skogsspekulanterna åter måste skiljas från övriga enskilda personer. Därför ordnade kommissionen saken så, att de vanligaste förvärven enligt verifierad uppräknig undantogs från kontroll. Andra förvärv däremot skulle underställas Konungens befallningshavande. Ansökan finge »icke beviljas med mindre särskilda omständigheter därtill föranleda» eller befanns »uppenbarligen befogad». Kontrollen låg däri, att förvärvaren inom tre månader från tillträdesdagen och sist inom ett år från förvärvet bosatte sig på fastigheten, ävensom att i fem år i följd räknat från tillträdesdagen vara där sålunda bosatt. Underlåtenhet kunde föranleda föreläggande och eventuellt fastighetens försäljning exekutivt.

En annan utväg som leder till samma resultat samt onekligen är lättfattligare och lätthanterligare är att låta även spekulanternas köp lagfaras som för andra enskilda köpare men sedan såsom skett med bulvanköpen börja med efterräkningarna. Därmed vinnes även den klarheten, att definitionen på skogsspekulanter kan i förbudslagen ordagrant kongruera med definitionerna i arrende- och vanhävdslagarna. Denna ordning tillråder jag numera. Resultatet blir emellertid detsamma, som åsyftades av jordkommissionen.

Slutligen innehöll jordkommissionens förslag om att »bulvanskap i fråga om äganderätt till fastighet vare förbjudet». Detta kapitel i förslaget gällde således både bolag och föreningar som enskilda skogsspekulanter.

*

Efter dessa av liberalismen initierade och instruerade inlägg i den sociala jordfrågans lagvägar kom den 24 november 1922 ett återkallande av jordkommissionens koncession och effektivitet på lagvägarna. Därom hänvisas till andra lagutskottets utlåtande nr 24 i år (sid. 12; på andra raden nerifrån står där »medgång i styrelsesättet», vilket bör rättas till »nedgång i styrelsesättet»). Ur denna nedgång framsprang även 1925 års nu gällande lag om förbud för bolag och förening att förvärva fast egendom. Den betecknade ett framsteg så tillvida, att den föranledde en definitiv lösning av den norrländska förbudslagens provisoriska utsträckning till hela riket. Däremot införde den de s. k. »lindrigare koncessionsvillkoren». Dessa lämnade fältet öppet för bolags ytterligare skogsförvärv. Principen blev, att koncession i dessa fall ej må vägras med mindre särskilda omständigheter därtill föranleda. Enligt motiven åsyftades jordförvärv, »vilka i allmänhet kunna antagas vara av den art, att koncession bör kunna meddelas». Tydligare direktiv saknades.

Det första lindrigare koncessionsvillkoret (lika med årets proposition) inefattade en formell skärpning, i det att bolag ålagts att söka koncession, då

det vill förvärva fastighet av bolag. Texten saknade närmare direktiv. Den innehöll blott att koncession ej får vägras, om ej säregna förhållanden tala däremot. Jordkommissionen hade velat komma till effektivt resultat genom den motsatta formuleringen att göra nämnda undantag till regel.

Inom kommissionen diskuterades saken ingående. Liberalerna på sin tid, sedan bondeförbundet och socialdemokraterna i sitt allmänna program ha vänt sig emot trustbildning. En enskild förtrustning av den svenska jorden är väl den farligaste. Genom bolags rätt att köpa av bolag skulle än mer priserna på skogsprodukter dikteras både för bonden, staten och kommunerna, liksom även sker genom industriens makt över flottlederna. Bolags köp från bolag innefattade tillika en handel med det forna svenska fria bondeståndet.

Propositionen 1925 gick förbi jordkommissionens erinringar utan diskussion och likaså därefter lagutskottet. Kommissionens uppslag måste återupptagas i varje fall. Åtminstone bör den gällande lagen kompletteras. I själva lagtexten bör betonas, att ett särskilt undantag från bifall till koncessionen skall vara den förenämnda fruktan för trustbildning. Bestämmelsens tillgodo-seende tillräckligt genom 5 § kan dock ifrågasättas.

*

Det *andra lindrigare koncessionsvillkoret* (motsvarande mom. 3 i 1937 års proposition) rörde den skog, som kallas överloppsskog. Formellt förelåg här en skärpning icke av den provisoriska förbudslagen, men av norrlandslagen, i det att koncession skulle behövas även för förvärv av överloppsskog. Reellt betydde detta ingenting. Bestämmelsen om stödskog utgjorde i norra delarna av landet ett visst hinder för de tillåtna inköpen av överloppsskog genom besvärligheten att uträkna stödsbogen.

I 1925 års proposition var stödskogsbegreppet även borttaget från den ursprungliga norrlandslagens tillämpningsområde. Förvärven kunde även gå in på den gamla stödsbogen. Det utsades ej, att nödig skogstillgång bör omfattas även saluskog. Odlingslägenheter skulle visserligen också undantagas. Men lagtexten underlät att uttryckligen omnämna skogstilldelning till den.

I förevarande proposition omnämndes, att även odlingsmark enligt intyg av länsstyrelsen i Jämtland icke på sätt gällande lag föreskrev undantagits från utmarksförvärv, i det att »*vederbörande lantmätare ej pläga ägna omsorg däråt*». Propositionen gav dock ej någon antydning om att sådan omsorg borde lagligen äga rum. Det bör ock här erinras, att i anledning av jordkommissionens enquête (del III sid. 445 o. f.) så *gott som samtliga kommunalnämnder i Norrland och Dalarna krävt ett upphävande av bolagens rätt därstädes att fortfarande köpa utskogar, och även utlåtandena från ämbetsmyndigheter och vederlikar gingo övervägande i enahanda riktning*.

Andra kammaren hade ock fem gånger i början av seklet fattat beslut, att om bolag erhållit tillstånd i visst fall att förvärva utskogar skulle åtminstone stadgas skyldighet att *till inlösen av staten och vederbörande kommun hembjuda sådant förvärv*, med företrädesrätt för den senare, att inom viss tid

övertaga köpet. Andra kammaren uttalade sig år 1922 mot även en sådan köperätt för bolagen med 104 röster mot 81, under det att första kammaren avslög förslaget med 59 röster mot 58.

Den stora nyheten i propositionen är nu det föreslagna bytet, varom i 4 § första stycket punkterna 2 och 3 samt i de följande fyra styckena förmäles.

*

Det nu framlagda förslaget till revision av förbudslagen förordar, att de arealbestämmelser, som 1925 års regeringsproposition ville utesluta för de nordliga delarna av landet, men av sagda års riksdag bibehöllos, nu måtte, såsom regeringen även 1925 föreslog, utgå ur lagen. Bedömandet av detta förslag är helt beroende av formuleringen i den nu i propositionen 232 föreslagna ändringen om reglerna för avstyckning. Godtagas dessa regler såsom ändamålsenliga är det visserligen gott och väl. Men om man fortfarande liksom förut ej kan lita på tillämpningen, så måste nämnda arealgaranti ännu stå kvar till dess förvisning om utförandets överensstämmelser med reglerna blivit tryggad. Avgörandet här kan således endast äga rum i samband med prövningen av den andra propositionen.

Det gällde nämligen här återstoden av den storskog i Norrland, Dalarna och Värmland, som av kronan skänkts och avståtts till befolkningen. Förenämnda tilldragelse och dess katastrof skildras i 1901 års norrlandsmotion avtryckt som bilaga vid reservationen till andra lagutskottets utlåtande nr 24 i år 1937. Om bygdeopinionen nämnde 1925 års proposition knappast något påtagligt. Regeringens förslag gick utan klagorande motivering stick i stäv även med jordkommissionens förslag.

*

Det tredje lindrigare koncessionsvillkoret (mom. 4 i 1937 års proposition) avsåg rätt för bolag att förvärva fastighet, som äger avsevärd betydelse för skogsvården å någon bolagets angränsande fastighet. Det gäller således skogsbolagens krav att få *arrondera sina skogsmarker* utöver vad i 1925 års två första lindrigare koncessionsvillkor redan medgivits. Bolagen hoppades även att med detta tillägg kunna få kringgå bulvanlagen och kunna motse koncession på redan förvärvade bulvanjordbruk. En omfattande framställning i sådant syfte med allmänt stöd tillika av »vederbörande ämbetsverk» gjordes också sedermera. Men detta anlopp tillbakalogs med kraft av jordbruksministern Hellström.

Initiativet till sådan arrondering togs redan i jordkommissionen av Nils Wohlin. Kommissionen skattade ock något åt detta krav, ehuru ytterst försiktigt och tog avstånd från alla utvidgningsplaner. Detta gjorde däremot icke 1925 års proposition ens i motiveringen. Lagutskottet tog också avstånd i sin motivering från excesser i detta koncessionsavseende, men därom står icke något i lagen. Undertecknad avstyrkte helt redan i kommissionen.

Någon tvingande nödvändighet ligger icke heller i dessa arronderingskrav. Den svenska terrängen är ohjälpligt sönderskuren av sjöar, strömmar, berg,

kärr, havsvikar, skärgårdar, odlade lägenheter och skogen går i alla möjliga bukter och ändå kan den skötas. Någon motsvarande rätt till arrondering för allmänningar, kronoparker och enskilda skogar genom förvärv från bolag eller mellan dessa kategorier inbördes ifrågasättes däremot icke. Alltså föreligger här ett nytt försök att *privilegiera ensamt bolagsindustrien* till ytterligare lystmäten av den statsskog, som skänktes till jordbruket. Skall här något återtagas från bönderna, så bör det väl vara för att återbörda det till kronoparker och kommunalskogar, vilket så gott som totalt försumrats, utom på sistone i de allra nordligaste delarna av landet. 1937 års förslag i 5 § bör räcka för någon obetydlig hjälp åt den jordbrukande befolkningen.

*

Det *fjärde lindrigare koncessionsvillkoret* (mom. 5 i 1937 års proposition) avsåg bolagsförvärv för att åt anställda personer bereda bostäder eller genom jordbruk tillgodose dem med livsförnödenheter. Missbruk häremot är nu i viss mån förekommet genom förbud för bolag att sammanslå gamla bondegårdar till ett bolagsjordbruk efter de gamla åbyggnadernas rivande. Detta betraktas nu såsom vanhävd enligt tillägg 1925 till vanhävdslagen. En ytterligare garanti kan vinnas genom den i 1937 års proposition nr 282 föreslagna ändringen i jorddelningslagen beträffande avstyckningsförfarandet. Huvudmålet med sistnämnda proposition synes vara, att självförsörjande jordbruk med erforderliga ägor och ingen minskning i brukningsdelarna, utan i stället deras ökning, synes vara det redbara syftemålet.

*

Det *femte lindrigare koncessionsvillkoret* (mom. 6 i 1937 års proposition) avser förvärvandet av jord för »egna hem» eller mindre jordbruk. Missbruk genom kringgående av jordkommissionernas avsikter, att de gamla brukningsdelarna ej fingo, såsom trävaruindustrien önskat, övergå till skogsarbetarbostäder utan kvarstå såsom kärnan till självförsörjande jordbruk, synas — om allt går väl — undgås genom att de nu tillämnade nya grunderna för avstyckning även bliva kunnigt och redbart utförda ute på marken, vilket är ett i förslaget ej garanterat problem.

*

En revision av förbudslagen bör väl ej få glömma bort de viktigaste britten i densamma. Riksdagsman Gabrielssons tidsenliga interpellation den 1 april 1937 om de enskilda skogspekulanternas framträdande och vilda framfart nu inför högkonjunkturen och dess ökade virkespris, bör väl vara en verksam uppfordran att ej lämna jordkommissionernas redan i norrlandskommittén grundlagda uppmärksamhet jämväl på denna angelägenhet fortfarande till spillo.

Då frågan förts på tal även på senare tider, har man slagit sig till ro hos statsmakterna med en löslig förmodan kring kommitté- och utskottsborden, att någon fara ej vidare förelåg. En kompetent lagstiftning resonerar ej på

ett sådant sätt. En fara, som stiger och sjunker med konjunkturernas ständigt växlande spel, och samtidigt gör sig städse gällande mer eller mindre, måste mötas med färdiga lagar, som stå till buds vid varje mötande behov. De kunna ej skapas och upphävas i en hast efter konjunkturväxlingar. Om vi icke förstå eller icke förmå ens en sådan klar sak, måste eftervärlden säga sig, att demokratien i vår tid även på denna punkt arbetade för fullt mot sin egen idé.

*

Den »stora nyheten» i årets proposition är nu *det föreslagna bytet*, varom i 4 § första stycket punkterna 2 och 3 samt i de följande fyra styckena sägs.

En särskild uppmärksamhet kräver förenämnda *punkt 2*. Den är en nybildning i propositionen, tillsatt av regeringen. Den avser liksom övriga delar av propositionen i anslutning av 1925 års proposition att på ytterligare tänkbara vägar vidga bolagens förvärvsmöjligheter på bekostnad särskilt av de gamla till jordbruket skänkta statsskogarna, som skänktes till jordbruket, i den mån de ännu ej gått ur befolkningens hand.

Här gäller det nu att giva bolag rätt att förvärva även självständig fastighet utbruten såsom självständig jordbruksfastighet (se sid. 28—30). För detta åberopas jordbrukskommissionens i Jämtland erinran, att under förra hälften av 1800-talet hade vid avvitrningen utlagts ett flertal s. k. nyhemman eller nybyggen, som visat sig föga lämpliga som nybyggen och å vilka jordbruk aldrig bedrivits eller måst nedläggas. Där hade åter skogsbruk visat sig kunna idkas. Sådana fastigheter förekomma dock även i andra län, varifrån dock slik erinran ej kommit. Av utredningen synes även i ämnet framgå, att vederbörande ämbetsverk i Jämtlands län ställa sig mera tillmötesgående mot tillökningar i skogsindustriens jordförvärv än i övriga län.

Det vilar emellertid en skugga över just dessa jordbruk, och norrlandskommittén lade sitt finger på det ömma såret. Dessa jordbruk ha i regel uppkommit genom att även bolag eller bulvaner för dem sökt och fått nybyggesrätt i syfte att gratis förvärva stora skogsutdelningar i avvitrningen. För ändamålet svedjades ett stycke mark, som sedan skumplöjdes och besåddes med råg. Därefter förklarade tillmötesgående tjänstemän att föreskriven odlingskyldighet var fullgjord. På det sättet stod kronan där bedrägligt bestulen för främmande ändamål. Denna kriminalitet blir nu av propositionen, obekant om rätta förhållandet, överskyld genom att skänka det gamla kriminella förvärvets rättsinnehavare en ytterligare fördel till nya skogsvinningar.

Detta bör ej riksdagen vara med om annat än mot ett försvarligt skadestånd i stället för en ytterligare present. I övrigt lämnar det utvägar tillika för andra dunkla beräkningar jämväl för vår tid. I varje fall kan ju området, så vitt angår skogen och odlingsmark, tjäna även jordbruk någorlunda i närheten.

Därför bör om förslaget trots allt redan nu beslutas, vilket av mig avstyrkes, detta kompletteras med att efter orden, »kan nyttjas för jordbruk», tilläggas, »jämte därtill hörande odlingsmark, äng, bete och stödskog».

Vidare bör vid *propositionens förslag mom. 2 under 4 §* till byte hela den sålunda förvärvade fastigheten icke i någon mån räknas bolaget till godo vid definitiv uppgörelse. Och slutligen bör kommunen, staten och enskilda bönder först beredas tillfälle att »arrondera» sina skogsmarker med sådana fastigheter varom nu är fråga. Även denna punkt är icke färdig för en omedelbar prövning av riksdagen.

Beträffande den egentliga bytesfrågan, som inledes med *punkt 3 i 4 § första stycket*, blir det väl svårt för riksdagen att redan i år intaga ståndpunkt ensamt till denna invecklade i praktiken förmodligen föga betydelsefulla och till avsikten oklara apparat.

Visserligen säges avsikten med bytesprincipen vara att »tjäna det dubbla syftet att förhindra ett försvagande av den nuvarande lagstiftningens sociala och jordpolitiska karaktär samt stimulera till försäljning av bolagsjord, vars övergång i bondehand måste betraktas såsom önskvärd». Den senare avsikten siar betänkligt om förhoppningar att på denna lilla omväg kunna undgå jordanskaffning till självförsörjande jordbruk även på lagvägarna. Således med rätt för alla på alla vederbörliga ställen.

På nu föreslagen utväg skulle bolagen även få rätt till vederlag i någon överloppsskog på platsen eller annorstädes. Detta dock utan rubbande av de nuvarande grunderna för arronderingsförvärv. Detta förefaller som en motsägelse.

Det eggande momentet skulle emellertid vara, att inägojord i bolags-hand skulle få ett visst värde, som den tidigare icke haft, nämligen såsom bytesobjekt vid förvärv av skogsmark. Därför har föredragande jordbruksministern dock frångått jordutredningens förslag att i bolagets bytesvärde få inräkna även åbyggnaderna. Det bör, säger han, ej få ifrågakomma att medgiva avdrag för åbyggnader eller annan dylik förmån. Det förefaller åtskilliga av dem, som avgivit yttranden, liksom även mig, att denna invecklade beräkning såsom bidrag till skapandet av självförsörjande jordbruk med bolagens medverkan, hade föga utsikt att »slå i spann» eller kanske ej ens i någon mån lyckas.

I varje fall synes det, av hänsyn till de stora skogarnas rättshistoria i norra delarna av riket ej böra ifrågakomma, ens att *redan avyttrad inägojord* och allra minst, den under en föregående tid av 10 år avyttrade inägojorden, skall räknas bolaget till godo för rätt till ökat inköp av överloppsmark, som ännu tillhör bondeståndet.

*

Det hemställs,

I. att riksdagen ville med avslag å propositionen nr 233 hos Kungl. Maj:t begära skyndsamt övervägande och förslag till en tidsenlig och effektiv revision av 1925 års lag om rätt

att förvärva fast egendom i anslutningen väsentligen till jordkommissionens ännu ej prövade grundprinciper samt vad eljest i anledning av nu föreliggande proposition ovan erinrats;

eller — om detta yrkande icke bifalles —

II. att riksdagen ville:

besluta följande ändringar i förenämnda propositions lagförslag, nämligen:

a) 4 § första stycket mom. 1 utgår alldeles eller, om detta ej bifalles, erhåller följande lydelse:

»att — — — samfällighet; och skall, som särskilt skäl för vägran till koncession bland annat anses, att om genom koncessionen faran ökas, att priset å virke kan för andra skogsägare i orten genom ett sådant jordmonopol i förening med dess makt över flottlederna övervägande enväldigt dikteras.»

b) 4 § första stycket mom. 2 utgår med hemställen hos Kungl. Maj:t om ovan ifrågasatt övervägande av ämnet eller — om detta ej bifalles —

att till orden »nyttjas till jordbruk» tilläggas orden »eller något av dess tillbehör i odlingsmark, äng, bete och stödskog»;

c) 4 § första stycket mom. 3 erhåller följande förändrade lydelse:

att egendomen — — — bruksningsdel; och skall såsom bytesvärde för medverkan vid avtal om avstyckning av självförsörjande jordbruk med tillbörliga ägor enligt 1937 års avstyckningsbestämmelser ej i det särskilda skogsavtalet medräknas värdet av inägojord med åbyggnader eller annan dylik förmån, som avståtts i det förra avtalet;

d) innehållet i 4 § första stycket mom. 4 utgår såsom tillbörligare innefattat under stadgandet i 5 §.

III. att riksdagen ville såsom en sedan gammalt trängande tillbyggnad i förevarande förbudslagstiftning

antaga omedelbart en provisorisk lagstiftning av huvudsakligen följande innehåll:

»Jordbruksfastighet på landet må ej besittas och behållas av enskild ägare, vilken icke är mantalsskriven å fastigheten eller å fastighet, som är i sambruk med densamma, och uppenbarligen besitter fastigheten, huvudsakligen i ändamål att tillgodogöra sig skogsavkastningen eller eljest bereda sig inkomst annorledes än genom jordbruket.

Om åtgärder för upplösning av dylikt äganderättsförhållande med mera gälle i tillämpliga delar, vad i lagen den 18 juni 1925 om bulvanförhållanden i fråga om fast egendom stadgas.

Denna lag träder i kraft omedelbart efter dess promulgerande och gäller tillsvidare intill den 1 juli 1938.»

Stockholm den 6 mars 1937.

Carl Lindhagen.
